

2010D02857

31 839

Jeugdzorg

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 2009

In de algemene commissie voor Jeugd en Gezin bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de minister voor Jeugd en Gezin over de brief van 27 november 2009 inzake het Afsprakenkader jeugdzorg 2010–2011 (31 839, nr. 24).

De op 20 januari 2010 toegezonden vragen zijn met de door de minister bij brief van 2010 toegezonden antwoorden hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de algemene commissie voor Jeugd en Gezin,
Heijnen

Adjunct-griffier van de algemene commissie voor Jeugd en Gezin,
Sjerp

Inhoudsopgave

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

II. Reactie van de minister

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

– Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie danken de minister voor zijn brief waarin hij aangeeft hoe de afspraken met de provincies over het budget voor de jeugdzorg in 2010 en 2011 er uit zien. Deze leden betreuren dat er geen overeenstemming is bereikt over een nieuwe financieringssysteem waarin bijvoorbeeld meer rekening wordt gehouden met de behaalde resultaten. Tegelijkertijd zijn genoemde leden verheugd dat het Rijk en het Interprovinciaal Overleg (IPO) eindelijk een akkoord hebben over de te verdelen gelden, zodat er (politieke) rust ontstaat en de partijen zich kunnen richten op het uitvoeren van de afspraken. Op pagina 1 van het afsprakenkader staat vermeld dat in plaats van een voortgaande sterke groei te faciliteren, de partijen zich de komende twee jaar op het verminderen van die groei richten. Deze leden gaan er vanuit dat daarbij in alle gevallen de kwaliteit van de hulp centraat staat. Op welke manier wordt er voor gezorgd dat alle partijen zich daadwerkelijk op het verminderen van de groei richten? Nu er ook zorg zonder indicatie geleverd gaat worden, vragen deze leden hoe voorkomen gaat worden dat er opnieuw bureaucratie zal ontstaan door indicaties die achteraf plaats zullen vinden vanwege het bepalen van de financiering. Ook vragen zij hoe er momenteel verder wordt gegaan met het ramingsmodel van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP).

Daarnaast hebben de leden van de CDA-fractie nog een aantal aanvullende vragen:

Zijn de bedragen in 2010 en 2011 hoger of lager dan in voorgaande jaren, en hoe zijn de bedragen over de provincies verdeeld?

Er wordt in het Afsprakenkader herhaaldelijk verwezen naar de gemeenten waarmee door de provincies afspraken worden gemaakt over de inzet op het terrein van preventie, vroegsignalering en lichte hulp. Het Rijk zal daartoe ondersteunende afspraken maken met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) (pagina 2). Wanneer verwacht de minister dat het Rijk en de VNG tot een akkoord kunnen komen en is er al bekend welk budget er hiertoe richting de gemeenten gaat?

Wie zitten er in de commissie van deskundigen die beoordeelt welke problematiek onder de eerstelijnszorg en welke onder de tweedelijnszorg dient te vallen en wanneer is het advies gereed? Wanneer is vervolgens het landelijk referentiekader dat naar aanleiding daarvan wordt opgesteld gereed?

Hoe bepalen de provincies het op pagina 2 genoemde «aansluitingsbudget voor deskundigheidsbevordering van medewerkers in de eerste lijn» en waar wordt dit budget precies voor gebruikt?

Wat houden de nieuwe «warme» wervingsmethoden voor pleegouders (pagina 4) in?

Hoe ziet de financiering voor de regionale pilots van zorgtrajecten voor kinderen die na of naast jeugdzorg ook behoefte hebben aan LVG of GGZ-zorg, er uit? Uit welke budgetten wordt dit betaald?

Hoe gaat er voor gezorgd worden dat er aan de randvoorwaarde (pagina 5) voor het behalen van het doel over de verbetering van de uitstroom tweedelijnszorg, voldaan wordt? Hoe wordt er voor gezorgd dat er voldoende vormen van nazorg binnen het domein van de lichte pedagogische zorg op lokaal niveau beschikbaar zijn?

Waarom wordt er in dit Afsprakenkader vanuit gegaan dat door de inspanningen in 2009 de wachtlijsten boven negen weken volledig zijn

weggewerkt en er begin 2010 geen stuwmeer van zorgvragers bestaat, die een (te) grote druk legt op de jeugdzorg (pagina 6)? Wat zijn de gevolgen wanneer dit toch niet zo blijkt te zijn? Hoe verhoudt zich dit tot verschillende berichten uit de provincies en de stadsregio's dat de wachtlijsten in 2010 naar verwachting weer sterk zullen oplopen, vanwege afnemende budgetten? Hoe verhoudt deze randvoorwaarde zich tot de conclusie van de Randstedelijke Rekenkamer in het rapport «Kind centraal of cijfers centraal?», dat de afname van wachtlijsten voor een deel is veroorzaakt door administratieve handelingen, waardoor het moeilijk is grip te krijgen op de omvang van de wachtlijst?

– Vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de minister en zijn verheugd over de totstandkoming van dit Afsprakenkader. Naar aanleiding van de brief hebben zij de volgende vragen en opmerkingen, te weten:

Is het waar dat het bedrag dat nu ter beschikking wordt gesteld groter is dan het bedrag vermeld in de begroting van het ministerie voor Jeugd en Gezin zoals vastgesteld door de Kamer. Zo ja, hoe wordt het hogere bedrag gedekt? Leiden deze afspraken nog tot een wijziging van de begroting 2010?

Het woord gemeenten komt vaak voor in het Afsprakenkader maar de VNG is bij de totstandkoming van dit Afsprakenkader geen partij geweest. De afspraken zijn deels gestoeld op prestaties die door gemeenten geleverd zullen moeten worden in het voorliggende traject (preventief beleid, Wmo e.d.) en in de sfeer van nazorg (na afloop jeugdzorg). Over deze prestaties zijn geen afspraken gemaakt met gemeenten. Vormt dit geen groot risico voor het Afsprakenkader? Zo nee, waarom niet?

Provincies kunnen via regionale afspraken jeugdzorgbudget beschikbaar stellen voor eerstelijnszorg, bijvoorbeeld door gemeenten die een lagere instroom realiseren (gedeeltelijk) financieel te compenseren op basis van inderdieneffecten in de jeugdzorg. Hiermee worden gemeenten direct gestimuleerd actiever te worden in de preventieve hulpverlening. Waarom is deze afspraak als een «kan-bepaling» vastgelegd?

De afspraak dat wachtlijsten aan het einde van het jaar zijn weggewerkt wordt in dit Afsprakenkader voor 2010 en 2011 niet herhaalt. Waarom niet? Nu wordt het een inspanningsverplichting.

In het Afsprakenkader is niets opgenomen over de inzet van eigen middelen van provincies. Deze leden maken hieruit op dat dit aan de provincies wordt overgelaten. Hoeveel provincies hebben in de eigen begroting eigen middelen vrijgemaakt voor de jeugdzorg in 2010? Kan hiervan een overzicht worden gegeven?

De extra tijdelijke middelen komen te vervallen in 2010. Deels waren dit Rijksmiddelen deels provinciaal. Om hoeveel gaat het in totaal? Hoe wordt deze achteruitgang in budget opgevangen zonder het nieuw oplopen van wachtlijsten?

De rijksbijdrage voor 2010 daalt omdat de tijdelijke middelen vervallen. Provincies hebben eigen (belasting)middelen en kunnen besluiten deze in te zetten ter compensatie van het wegvallen van de tijdelijke extra rijksmiddelen. Grootstedelijke regio's hebben deze mogelijkheid niet omdat zij geen eigen belastinggebied hebben. Wat betekent dit voor het in beschikbare budget voor jeugdzorg in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag? Is voorzien in een oplossing voor deze bijzondere positie van de grootstedelijke regio's? Is de minister bereid in overleg te treden met betrokken provincies teneinde eventuele provinciale bijdragen ook ten goede te laten komen aan de grootstedelijke regio's?

– Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het Afsprakenkader jeugdzorg 2010–2011 waarin de afspraken tussen de minister en de provincies en stadregio's (hierna: provincies) staan beschreven. Opvallend is dat veel van de doelstellingen in het Afsprakenkader gericht zijn op goedkoper zorg leveren, in plaats dat de zorg om het kind centraal staat. Zo is een doel voor de lange termijn dat er meer kinderen geholpen worden voor hetzelfde budget. Zorgverleners moeten de behandelduur verkorten en kinderen moeten meer in de eerstelijnszorg geholpen worden. Genoemde leden krijgt sterk de indruk dat de insteek van het Afsprakenkader voornamelijk is geweest, hoe kunnen we meer kinderen kunnen helpen voor minder geld, in plaats van hoe wij kinderen en ouders die dat nodig hebben, het beste kunnen helpen. Deze leden zijn ervan overtuigd dat als de doelstelling is «hoe kunnen we kinderen en ouders die dat nodig hebben, in Nederland het beste helpen» dat de zorg in Nederland dan ook effectiever en wellicht goedkoper kan. Als de doorlooptijden sneller en indicaties korter worden of zelfs achterwege kunnen blijven, dan zitten jeugdhulpverleners minder achter hun computer en hebben zij meer tijd voor de gezinnen waarmee de behandelingen ook korter kunnen worden. Dat zou niet het doel moeten zijn, maar her resultaat van andere inspanningen. Graag een reactie van de minister hierop.

Wanneer wordt het advies van de commissie van deskundigen verwacht die onderzoekt welke licht pedagogische problematiek valt onder preventieve zorg en welke ernstige problematiek valt onder de geïndiceerde jeugdzorg? Hoe gaat de minister ervoor zorgen dat provincies ook daadwerkelijk jeugdzorgbudget beschikbaar stellen voor eerstelijnszorg? Hoe gaat de minister ervoor zorgen dat gemeenten in staat zijn hun Wmo-taken optimaal in te vullen?

In het Afsprakenkader wordt ook gesteld dat provincies inspanningen moeten doen voor een efficiencyverbetering. Kan de minister toelichten wat er onder die efficiencyverbetering wordt verstaan? Welke gevolgen heeft dit voor de jeugdhulpverleners?

Daarnaast staat er in het Afsprakenkader dat provincies en instellingen zich meer moeten inspannen om dure residentiële zorg om te schakelen naar pleegzorg en gezinshuizen. Deze leden zijn een groot voorstander van pleegzorg en gezinshuizen, maar ziet anderzijds ook dat de vraag naar goede residentiële zorg zeer hoog is. Niet elk kind past in een pleeggezin of in een gezinshuis. Soms is goede residentiële zorg de enige optie. Hoeveel jongeren wachten momenteel op residentiële zorg? Is er onderzocht of het wenselijk en verantwoord is om nu al in te zetten op minder residentiële zorg? Zo nee, is de minister bereid dit alsnog te onderzoeken? Genoemde leden zijn zeer positief over het bericht dat de invoering van de nieuwe financieringssystematiek voorlopig is uitgesteld. Zij vinden het een zeer onwenselijke ontwikkeling dat jeugdzorginstellingen met elkaar moeten gaan concurreren op prijs, waardoor niet de beste zorg voor het kind, maar de prijs bepalend wordt. Daar staan de leden van de de SP-fractie niet alleen in. Ook de jeugdhulpverleners geven in het onderzoek wat de SP heeft gedaan onder bijna 2000 jeugdhulpverleners aan dat zij vinden dat de nieuwe financieringssystematiek een onwenselijke ontwikkeling is. Kan de minister toelichten waarover momenteel geen overeenstemming kan worden bereikt tussen het Rijk en de provincies? Wanneer verwacht de minister dat de nieuwe financieringssystematiek wel wordt ingevoerd? Genoemde leden hopen dat van uitstel uiteindelijk afstel komt.

In het Afsprakenkader staat dat ook is afgesproken dat kinderen niet langer dan 9 weken mogen wachten, enkel wanneer Bureau Jeugdzorg vindt dat dit inhoudelijk verantwoord is. Kan de minister uiteenzetten wat er exact bedoeld wordt met inhoudelijk verantwoord? Kan de minister een

voorbeeld geven wanneer het inhoudelijk verantwoord is om een kind langer dan 9 weken te laten wachten op zorg? Deelt de minister de mening dat elk kind zo snel mogelijk geholpen moet worden? Dus bij voorkeur korter dan 9 weken. Kan de minister uiteenzetten hoe lang de wachtlijsten in de jeugdzorg en de gesloten jeugdzorg momenteel zijn? Waarop is de veronderstelling gebaseerd dat er begin 2010 geen stuwmeer van zorgvragers ontstaat?

De provincies krijgen vanaf dit jaar geen incidentele middelen meer. Maar vorig jaar hebben zij wel incidentele middelen mogen ontvangen om de wachtlijsten weg te werken. Kan de minister toelichten hoe hij verwacht dat instellingen, met de aanhoudende groei van de vraag kunnen voorkomen dat de wachtlijsten niet weer oplopen? Kan de minister toelichten hoeveel jeugdhulpverleners, door het wegvallen van de incidentele middelen, per 1 januari 2010 ontslagen zijn of van hoeveel jeugdhulpverleners het contract niet is verlengd?

Deze leden zijn erg te spreken over het feit dat er geen indicatiebesluit meer nodig is voor ambulante jeugdzorg. Zijn er momenteel al Bureaus Jeugdzorg die niet meer indiceren voor ambulante zorg? Zo ja, welke en zo nee, waarom niet? Is bekend of alle Bureaus Jeugdzorg meewerken aan het niet meer indiceren voor ambulante jeugdzorg? Betekent dit ook dat Bureau Jeugdzorg helemaal geen indicaties meer zal afgeven voor ambulante jeugdzorg?

Ook gemeenten kunnen gebruik maken van ambulante jeugdzorg, die voorheen werd geïndiceerd door Bureau Jeugdzorg. Betekent dit ook dat Bureau Jeugdzorg niet meer betrokken is wanneer een gemeentelijke jeugdzorginstelling ambulante jeugdzorg inzet?

– Vragen en opmerkingen van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie onderschrijven het doel, het scheppen van bestuurlijke en financiële rust, van het Afsprakenkader jeugdzorg, zodat de provincies zich kunnen richten op een verdere ontwikkeling van een kwalitatief en efficiënt zorgaanbod. Het is daarbij belangrijk dat de inzet is en blijft dat kinderen die jeugdzorg nodig hebben dit binnen negen weken krijgen. Dat is immers waar deze kwetsbare groep recht op heeft sinds de Wet op de jeugdzorg van kracht is. Echter, in de afspraken is ook opgenomen dat een langere wachttijd mogelijk is indien Bureau Jeugdzorg dat inhoudelijk verantwoord acht. Over de mogelijkheid van een langere wachttijd hebben deze leden de volgende vragen. Onder welke voorwaarden mag Bureau Jeugdzorg daartoe besluiten? Kan de minister verschillende voorbeelden noemen waarin een kind of jongere langer dan negen weken mag wachten? Zo nee, waarom niet? Om hoeveel kinderen en jongeren gaat het? Worden de wensen van de ouders of jongeren om wie het gaat betrokken bij de afweging van Bureau Jeugdzorg? Betekent dit een gewijzigde interpretatie van het wettelijke recht op zorg zoals geformuleerd in de Wet op de jeugdzorg? Zo ja, heeft dat consequenties voor de wachtlijstcijfers?

II. Reactie van de minister